28/08/2021

Ο δάσκαλος που μοίραζε βιβλία στο Αφγανιστάν

/ Επικαιρότητα

Όταν το 2014 ο Σαμπέρ Χοσεϊνί (Saber Hosseini) ξεκίνησε να διανέμει βιβλία σε απομακρυσμένα χωριά της επαρχίας Μπαμιγιάν (Bamyan) του Αφγανιστάν με το ποδήλατό του είχε ένα και μόνο όραμα· ν' αποκτήσουν όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά της ταλαιπωρημένης από πολέμους και ταραχές χώρας του πρόσβαση στη γνώση, που τόσο είχαν στερηθεί από την καταστροφή πολλών σχολείων και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Και κατ' αυτόν τον τρόπο να έχουν ένα καλύτερο μέλλον.

Τα βιβλία στις περιοχές που έφτανε με το ποδήλατό του, το οποίο είχε μετατρέψει σε μια κινητή βιβλιοθήκη, ήταν «μάννα εξ ουρανού» για τα παιδιά, που λαχταρούσαν να τα πάρουν στα χέρια τους και να τα ξεφυλλίσουν, ανακαλύπτοντας τους κρυμμένους θησαυρούς τους. Σιγά- σιγά η δράση του φωτισμένου δασκάλου από την Μπαμιγιάν επεκτάθηκε -και σε όγκο βιβλίων και γεωγραφικά- και λίγο πριν από την ανακατάληψη της χώρας από τους Ταλιμπάν είχε μετεξελιχθεί σ' ένα ολόκληρο δίκτυο μικρών βιβλιοθηκών σε αρκετές περιοχές του Αφγανιστάν, με χιλιάδες τόμους διαθέσιμους για όσους διψούν για γνώση.

Σήμερα, ο Σαμπέρ Χοσεϊνί, ο οποίος ζει κι εργάζεται εδώ και κάποια χρόνια στη Σουηδία, **μιλώντας στο Αθηναϊκό/Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, δεν κρύβει τον προβληματισμό του για το μέλλον** όχι μόνο της δράσης που έχουν αναπτύξει με τους συνεργάτες του αλλά και για το μέλλον της εκπαίδευσης στην πατρίδα του. «Το έργο μας έχει καταστεί πολύ δύσκολο. Αυτή τη στιγμή, όλα τα κέντρα μας είναι κλειστά. Ακόμη κι αν υπάρξει ασφάλεια υπό τη νέα κυβέρνηση, το πρόβλημα θα συνεχιστεί αφού επιβάλλουν (σ.σ. οι Ταλιμπάν) πολλούς περιορισμούς σε ό,τι αφορά το υλικό. Για παράδειγμα, στο παρελθόν η άποψή τους ήταν, όπως και άλλων ανθρώπων, ότι τα παιδιά έχουν το δικαίωμα της πρόσβασης μόνο σε θρησκευτικού περιεχομένου βιβλία. Αυτό είναι τρομακτικό», τονίζει ο Σαμπέρ Χοσεϊνί.

«Ξεδιπλώνοντας» τους φόβους αλλά και τις ελπίδες του για το μέλλον της νέας γενιάς στην πατρίδα του, ο Αφγανός δάσκαλος λέει πως αυτό εξαρτάται από το εκπαιδευτικό σύστημα της νέας κυβέρνησης. «Εάν οι Ταλιμπάν σκέφτονται όπως στο παρελθόν, το μέλλον του Αφγανιστάν θα είναι φριχτό. Εάν έχουν αλλάξει, τότε είμαι αισιόδοξος για το μέλλον. Φοβάμαι, ωστόσο, ότι οι Ταλιμπάν θα επεκτείνουν το δίκτυο των θρησκευτικών σχολείων και θα αναγκάσουν τα παιδιά να μελετούν μόνο τη θρησκεία. Ελπίζω ότι κάτι τέτοιο δεν θα γίνει...», αναφέρει χαρακτηριστικά.

Μετατρέποντας το ποδήλατο από όχημα για βομβιστικές επιθέσεις σε «όχημα» γνώσης

Στις φωτογραφίες από την εποχή που έκανε τις πρώτες διανομές βιβλίων στα απομακρυσμένα χωριά της επαρχίας απ’ όπου κατάγεται, αυτό που δεσπόζει είναι το ποδήλατό του με τη χαρακτηριστική επιγραφή: «Κινητή Βιβλιοθήκη». Πολλές φορές ρωτήθηκε γιατί χρησιμοποίησε το ποδήλατο για τη δράση του και πέραν της αυτονόητης -για την κατάσταση της χώρας- απάντηση ότι δεν υπήρχαν αρκετά χρήματα για αυτοκίνητο ή ότι αρκετά χωριά δεν έχουν οδικό δίκτυο ικανό να εξυπηρετήσει άλλο μέσο, εξηγούσε τον συμβολισμό πίσω απ’ αυτό. Οι Ταλιμπάν -έλεγε- είχαν χρησιμοποιήσει πολλές φορές στο παρελθόν το ποδήλατο ως μέσο για να φέρουν εις πέρας τις βομβιστικές τους επιθέσεις. Έτσι, ο ίδιος σκέφτηκε ν’ αντικαταστήσει την εικόνα που ήθελε το ποδήλατο στο μυαλό πολλών συμπατριωτών του ως όχημα βίας μ’ αυτή ενός οχήματος γνώσης και πολιτισμού. Και τα κατάφερε!

«Όταν αναπολώ εκείνες τις ημέρες είναι σαν ν’ ακούω τις φωνές των παιδιών. Σκεφτείτε πως έφτανα σ’ ένα χωριό με μια συλλογή βιβλίων μέσα σ’ ένα σύννεφο σκόνης. Το πρώτο παιδί που μ’ έβλεπε έτρεχε να επιστρέψει το παλιό του βιβλίο

και να πάρει ένα νέο. Μόλις έφτανε το ένα παιδί κατέφταναν και τα υπόλοιπα, σχηματίζοντας έναν κύκλο γύρω από τα βιβλία. Η υποδοχή ήταν πολύ καλή τόσο από την πλευρά των παιδιών όσο και απ' αυτή των γονιών τους», εξηγεί, τονίζοντας κάτι που ο ίδιος θεωρεί ιδιαίτερα σημαντικό, ότι δηλαδή με τον καιρό τα κορίτσια απέκτησαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα βιβλία απ' ό,τι τ' αγόρια.

Ο θάνατος του αδελφού του από …κρύωμα έφερε την ανάγκη για δράση

Τι ήταν, όμως, αυτό που τον ώθησε ώστε να γυρνάει με το ποδήλατό του, υπό δύσκολες πολλές φορές συνθήκες, στα απομακρυσμένα χωριά και να μοιράζει γνώση και χαμόγελα στα παιδιά; «Ξεκίνησα τη δράση αυτή για πολλούς λόγους. Κι εγώ ο ίδιος έχω υποφέρει πολύ στη ζωή μου. Ο μικρός μου αδελφός πέθανε από ένα απλό κρύωμα. Ή άκουγα κάθε μέρα πως συμπατριώτες μου πνίγονταν στη θάλασσα ή σκοτώνονταν στον εμφύλιο… Τότε αναλογίστηκα ποια είναι η αιτία γ' αυτά τα προβλήματα. Γιατί να πεθαίνει ο αδελφός μου κι άλλα παιδιά από ένα απλό κρύωμα; Γιατί θα πρέπει ν' ακούμε καθημερινά πως Αφγανοί πνίγονται στη θάλασσα; Και γιατί τόσοι άνθρωποι σκοτώνονται καθημερινά στη χώρα; Ύστερα απ' όλα αυτά τα ερωτήματα, σκέφτηκα πως η απάντηση σχετίζεται με το βασικό πρόβλημα του αναλφαβητισμού. Και πως το "φάρμακο" θα ήταν μια κοινωνία με γνώση. Και τότε δεν θα σκοτώνονταν οι άνθρωποι σε εμφυλίους ή δεν θα πέθαιναν στα σύνορα και στη θάλασσα. Γι' αυτό το ξεκίνησα όλο αυτό με την εκπαίδευση των παιδιών, για να έχουν ένα καλύτερο μέλλον», λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Σαμπέρ Χοσεϊνί.

Σήμερα, ο Αφγανός δάσκαλος ζει στη Σουηδία καθώς, όπως εξηγεί, αφενός μεν η οικογένειά του είχε φύγει από το Αφγανιστάν πριν απ' αυτόν, αφετέρου δε είχε έρθει αντιμέτωπος με διάφορους κινδύνους. Μάλιστα, σε παλαιότερη συνέντευξή του στον ξένο Τύπο είχε αποκαλύψει πως αρκετές φορές γινόταν αποδέκτης απειλών, ότι θα πρέπει να μοιράζει μόνο «ισλαμικά βιβλία» καθώς σε διαφορετική περίπτωση θα είχε συνέπειες.

Οι απειλές, ωστόσο, δεν στάθηκαν ικανές να τον αποτρέψουν ώστε μαζί με κάποιους άλλους ανθρώπους που μοιράζονται το ίδιο όραμα για τα παιδιά του Αφγανιστάν -αλλά και για την κοινωνία ολόκληρη- να στήσουν ένα ολόκληρο δίκτυο μικρών βιβλιοθηκών με περισσότερους από 100.000 τόμους. «Όπου υπάρχει μια τέτοια βιβλιοθήκη, υπήρχε δραστηριότητα έως και λίγες μέρες προτού επανακάμψουν οι Ταλιμπάν», εξηγεί κι εύχεται να συνεχίσουν τα παιδιά της πατρίδας του να έχουν πρόσβαση στη γνώση.

Σοφία Παπαδοπούλου – Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων

**Τις συνημμένες φωτογραφίες παραχώρησε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο Σαμπέρ Χοσεϊνί*